

Acces la justiție pe probleme de mediu - Lituania

Ova je stranica strojno prevedena i njezina kvaliteta nije zajamčena.

1. [Dispoziții constituționale](#)
2. [Sistemul judiciar](#)
 - #II
4. [Accesul la informații](#)
5. [Accesul la justiție în participare publică](#)
6. [Accesul la justiție în caz de acțiuni sau omisiuni](#)
7. [Alte modalități de acces la justiție](#)
8. [Calitate procesuală](#)
9. [Reprezentare legală](#)
10. [Dovezi](#)
11. [Măsuri sau acțiuni în încetare](#)
12. [Costuri](#)
13. [Mecanisme de asistență financiară](#)
14. [Respectarea termenelor](#)
15. [Alte aspecte](#)
16. [În cazul străinilor](#)
17. [Cazuri transfrontaliere](#)

I. Dispoziții constituționale

Nu există un drept la o curat, sănătos, favorabil etc. direct de mediu consacrate în Constituție. Însă acest drept poate deriva din alte articole din Constituție. Conceptul de protecție a mediului este menționat în mai multe articole din Constituție: „Statul și fiecare persoană trebuie să protejeze mediul de influența dăunătoare” [articolul 53 alineatul (3)]; „statul trebuie să se preocupe de protecția mediului natural, a faunei și a florei, de obiecte separate a naturii și districte, deosebit de valoroasă și supraveghează utilizarea moderată a resurselor naturale, precum și refacerea și extindere. Epuizarea terenurilor și a elementelor din pământ, poluarea apei și a aerului, producția de radiații, precum și sărăcirea de floră și faună sunt interzise prin lege” (articolul 54). Constituția garantează accesul la justiție: „orice persoană ale cărei drepturi sau libertăți constituționale sunt încălcate are dreptul la o cale de atac în instanță” [articolul 30 alineatul (1)]. Cetățenii pot iniția proceduri administrative sau judiciare din cauza încălcării normelor în materie de mediu. Însă aceștia nu pot invoca în mod direct dreptul constituțional la mediu. Tratatul internațional ratificate de Parlament (Seimas) sunt o parte integrantă din sistemul juridic [articolul 138 alineatul (3)]. În caz de conflict, acordurile internaționale au preeminență asupra dreptului național [articolul 11 alineatul (2) din Legea privind tratatele internaționale]. Părțile pot invoca în mod direct dreptul internațional. Convenția de la Aarhus are aplicabilitate fără să fie necesară o legislație națională suplimentară. Organismele și instanțele administrative trebuie să pună în aplicare acest tratat.

II. Sistemul judiciar

Lituania are un dublu sistem judiciar, cu instanțe judecătorești de drept comun și instanțe de contencios administrativ de competență specială. Instanțele de drept comun care au competență în materie civilă și penală sunt Curtea Supremă din Lituania (1), Curtea de Apel din Lituania (5) și, la nivelul primului grad de jurisdicție, instanțele regionale (54) și instanțele districtuale (1). De asemenea, instanțele districtuale soluționează unele cazuri de infracțiuni administrative aflate în jurisdicția lor prin lege.

Instanțele regionale, Curtea de Apel și Curtea Supremă din Lituania au o secție civilă și una penală. Curtea Supremă din Lituania este instanța care examinează hotărârile judecătorești, deciziile, hotărârile și ordinele altei instanțe de drept comun. Aceasta dezvoltă un sistem uniform de practică judiciară în interpretarea și aplicarea legilor și a altor acte juridice. Curtea administrativă supremă din Lituania (5) și instanțele administrative regionale (1) sunt instanțe cu jurisdicție specială care judecă litigiile care apar între cetățeni și organele administrative ca urmare a raporturilor juridice administrative. Curtea Supremă de Contencios Administrativ este o primă și ultimă instanță pentru cauzele administrative care, prin lege, intră în jurisdicția sa. Aceasta este o instanță de apel pentru cauzele referitoare la deciziile, hotărârile și ordinele adoptate de instanțele de contencios administrativ regionale, precum și pentru cauzele legate de infracțiunile administrative judecate de instanțele districtuale. Curtea Supremă de Contencios Administrativ este, de asemenea, o instanță care soluționează, în cazurile prevăzute de lege, cererile privind redeschiderea cazurilor administrative finalizate, inclusiv infracțiunile administrative. Curtea Supremă de Contencios Administrativ dezvoltă o practică uniformă a instanțelor de contencios administrativ în ceea ce privește interpretarea și aplicarea legilor și a altor acte juridice. Nu există instanțe specializate competente să soluționeze anumite tipuri de contencios administrativ. Unele specializări există numai la nivelul instituțiilor cu rol de investigare în etapa anchetei preliminare (de exemplu, Comisia privind contenciosul în materie fiscală). Instituțiile speciale de investigare în etapa precontencioasă sunt comisiile regionale de soluționare a litigiilor administrative (savivaldybių visuomeninės administracinų ginčų komisijos) și comisia principală de soluționare a litigiilor administrative (Vyriausioji administracinų ginčų komisija). Cererile adresate comisiilor privind litigiile administrative sau Comisiei privind contenciosul în materie fiscală înainte de sesizarea unei instanțe de contencios administrativ nu sunt obligatorii, cu excepția situațiilor prevăzute de lege. În Lituania nu există instanțe, tribunale sau consilii speciale în materie de mediu. Comisiile de soluționare a litigiilor administrative și instanțele de contencios administrativ efectuează revizuirea completă a tuturor actelor administrative, inclusiv a actelor în probleme de mediu. Instanțele districtuale de drept comun soluționează cazuri de daune aduse mediului. Unele instituții de stat, sub autoritatea Ministerului mediului, pot acționa ca instituție responsabilă de anchetele preliminare în probleme de mediu, în cazurile prevăzute de lege (de exemplu, Inspectoratul de stat pentru amenajarea teritorială și construcții, precum și serviciul de stat pentru zonele protejate). Numai instanțele de contencios administrativ sunt competente să judece litigiile administrative în materie de mediu. Nu există posibilitatea de a se recurge la altă instanță. Există numai posibilitatea de a se sesiza o comisie de soluționare a litigiilor administrative înainte de sesizarea unei instanțe de contencios administrativ. Nu există nicio regulă generală conform căreia actele administrative trebuie să fie contestate în fața unei autorități administrative de rang superior sau a unui organism independent înainte de a se recurge la altă instanță. Controlul intern al actelor administrative /omisiunii este obligatoriu numai în anumite tipuri de litigii administrative (de exemplu, în materie de asigurări sociale sau de litigii fiscale). Înainte de a se intenta o acțiune în fața unei instanțe de contencios administrativ, există opțiunea de a se prezenta o cerere la una dintre comisiile de soluționare a litigiilor administrative sau la Comisia de contencios în materie fiscală. Această procedură precontencioasă este obligatorie numai în domeniile prevăzute de lege. Orice persoană interesată poate solicita instanței protejarea unui drept sau a unui interes care i-a fost încălcat și care este protejat în temeiul legii [articolul 5 din Legea contenciosului administrativ (LCA)]. Orice solicitant care contestă un act administrativ trebuie să facă dovada unui interes special cu privire la anularea acestui act. Este admisibilă o singură cerere în fața unei instanțe de contencios administrativ formulată de o persoană în scopul de a-și proteja dreptul sau interesul încălcat sau contestat (articolul 5 din LCA). În cazurile prevăzute de lege, Parchetul, entități ale administrației, inspectorii care efectuează control de stat, alte instituții de stat, agenții, organizații sau persoane fizice pot formula o plângere pentru protejarea unui interes al statului ori a altui interes public (articolul 56 din LCA). O plângere/petiție poate fi depusă la instanța de contencios administrativ în termen de o lună de la data publicării actului contestat, ziua pronunțării act individual pentru partea în cauză, notificarea părții vizate de act (sau omisiune), în termen de două luni de la data expirării termenului limită stabilit prin lege sau orice alt act juridic în vederea respectării cererii. În cazul în care entități publice sau de administrare internă întârzie examinarea unui anumit litigiu și nu reușește să soluționeze reclamația în termen de scadență, o plângere cu privire la abținerea de a acționa (într-o astfel de întârziere) poate fi introdus în termen de două luni de la data expirării termenului limită stabilit prin lege sau orice alt act juridic pentru soluționarea acestei probleme. Nu sunt fixate limite de timp pentru depunerea de cereri de revizuire a legalității actelor juridice administrative de către instanțele de contencios administrativ. Decizia luată de o comisie de soluționare a litigiilor administrative sau de orice altă instituție pentru investigarea preliminară extrajudiciară a litigiilor, adoptată în urma investigării unui litigiu administrativ în conformitate cu procedura extrajudiciară, poate fi contestată la o instanță de contencios administrativ în termen de 20 zile de la data primirii deciziei (articolul 33 din LCA).

Dacă se admite, ca urmare a cererii formulate de reclamant, că termenul pentru depunerea unei plângeri nu a fost respectat dintr-un motiv întemeiat, instanța de contencios administrativ poate acorda restabilirea statu-quo-ului inițial. Cererea pentru restabilirea statu-quo-ului inițial trebuie să indice motivele nerespectării termenului și să prezinte dovezi care să ateste motivele nerespectării termenului. Nu există proceduri speciale de selecție în fața instanțelor de contencios administrativ. Pentru a se decide dacă o plângere este admisibilă, se verifică numai conformitatea plângerii cu cerințele prevăzute de norme și cu termenele pentru depunerea unei plângeri. Articolul 23 din LCA stabilește cerințele minime pe care trebuie să le îndeplinească plângerile către instanțele de contencios administrativ. Cu excepția cazurilor prevăzute de lege, plângerile/cererile se primesc și se soluționează de către instanțele de contencios administrativ numai după plata taxei de timbru. În instanțele de contencios administrativ, asistența din partea unui avocat nu este obligatorie. Părțile la procedură își pot apăra interesele în justiție fie în persoană, fie prin

reprezentanții lor. Instanța de contencios administrativ poate anula actul administrativ contestat (uneori o parte din acesta). De asemenea, instanța poate să oblige administrația entității corespunzătoare să aducă reparații pentru încălcarea comisă sau să pună în executare alte hotărâri ale instanței (articolul 88 din LCA). Instanța de contencios administrativ nu poate modifica actul administrativ, dar poate obliga instituția de stat să elaboreze (adopte) un nou act administrativ. Hotărârea instanței poate să înglobeze acest act administrativ nou. Nu există reguli speciale în Legea contenciosului administrativ cu privire la cauzele în probleme de mediu. Există posibilitatea de a se adresa cereri pentru protecția intereselor statului sau a altor interese publice, inclusiv în probleme de mediu. Dreptul de a introduce o acțiune în fața unei instanțe în probleme de mediu este consfințit de Convenția de la Aarhus. Nu există nicio restricție pentru persoanele fizice sau juridice de a introduce o acțiune în fața unei instanțe de contencios administrativ. O plângere pentru protejarea unui interes al statului sau al unui alt interes public poate fi introdusă de procuratură, entități ale administrației, inspectorii care efectuează control de stat, alte instituții de stat, agenții, organizații sau persoane fizice, dar numai în cazurile prevăzute de lege (articolul 56 din LCA). Această procedură este posibilă și în domeniul mediului. De asemenea, instanțele de contencios administrativ pot decide în litigiile dintre administrațiile publice, care nu sunt subordonate una față de alta, în materie de competență sau de încălcări ale legilor, cu excepția acelor litigii civile pentru care sunt competente instanțele de drept comun. Entitățile publice nu sunt abilitate să își conteste actele administrative în fața instanțelor de contencios administrativ. În cazul în care nelegalitatea unui act administrativ încalcă interesul public, instanța poate fi sesizată numai de procuratură sau de alte persoane, în cazurile prevăzute de lege. În mod normal, judecătorii nu au dreptul să intenteze o acțiune. Însă, în cazul în care un judecător deține informații referitoare la o acțiune penală, acesta are obligația să informeze procuratura (articolul 109 din LCA). Odată ce cauza este în curs de judecare, instanța poate participa „activ” la procedură, solicitând dovezi, numind martori, experți etc.

III. Accesul la informații

Orice solicitant care consideră că cererea sa de informații privind mediul a fost ignorată, a fost refuzată pe nedrept sau că a primit un răspuns neadecvat, are acces la o procedură de revizuire în fața unei comisii de soluționare a litigiilor administrative. Comisia poate fi sesizată în termen de o lună de la primirea informațiilor sau în termen de o lună de la data la care informațiile au fost puse la dispoziție. Decizia Comisiei poate fi atacată la Curtea de contencios administrativ în termen de 20 zile de la data primirii deciziei. În caz de refuz, entitatea administrației publice trebuie să adopte un act administrativ individual, care trebuie să cuprindă, formulate în mod clar, toate drepturile și obligațiile, precum și procedura de apel (articolul 6 și 8 din Legea privind administrația publică). Motivele de refuz trebuie să îi fie prezentate solicitantului în termen de 14 zile de la primirea cererii de către autoritatea publică (articolul 19 din Ordinul privind accesul publicului la informațiile privind mediul, aprobat prin Rezoluția guvernamentală nr. 1175). Cererea poate fi scrisă sau orală. Informațiile pot fi furnizate oral, dacă solicitantul nu solicită un răspuns scris. Conform cerințelor pentru solicitarea scrisă, trebuie să se furnizeze:

- numele,
- datele de contact,
- informațiile solicitate,
- forma prin care se furnizează informațiile.

Solicitantul nu trebuie să justifice un interes. În cazul în care un solicitant cere să se pună la dispoziție informațiile într-o formă dată (inclusiv sub formă de copii), autoritatea publică îi pune la dispoziție informațiile respective (există unele excepții prevăzute la articolul 9 din Ordinul privind accesul publicului la informații privind mediul). Informațiile se pun la dispoziția solicitantului în termen de 14 zile calendaristice de la primirea lor de către autoritatea publică. Acest termen poate fi prelungit cu cel puțin 14 zile calendaristice. În acest caz, este obligatorie transmiterea unei cereri adresate unei comisii de soluționare a litigiilor administrative înainte de a depune cererea la instanța administrativă. Toate informațiile trebuie să îi fie furnizate instanței în cazul în care instanța solicită acest lucru. Aceste informații pot influența decizia instanței. Unul dintre tipurile de hotărâri în instanțele de contencios administrativ este de a răspunde plângerii (admiterea cererii) și de a abroga actul atacat (sau o parte din acesta) sau de a obliga entitatea de administrare corespunzătoare să rectifice încălcarea comisă sau să se conformeze unei alte hotărâri a instanței [articolul 88 alineatul (2) LCA]. Instanțele pot dispune divulgarea informațiilor.

IV. Accesul la justiție în participare publică

Procedura administrativă este reglementată de Legea privind administrația publică în ceea ce privește toate aspectele de drept administrativ, inclusiv în materie de mediu. Principala lege în materie de mediu este Legea privind protecția mediului. Celelalte legi și acte legislative care reglementează protecția mediului sunt adoptate pe baza acestei legi. Legea privind protecția mediului prevede obiectivul principal al activităților economice, și anume acordarea autorizației. Există numeroase tipuri de autorizații (autorizație de construcție, autorizație privind EIA, autorizație IPPC și altele), care sunt reglementate prin legi și alte acte legislative (aceste acte sunt scrise cerințele unei astfel de autorizații, instituțiile care sunt responsabile pentru aceasta, uneori și norme

specifice privind procedura), dar regulile de bază pentru procedurile administrative sunt prevăzute în Legea privind administrația publică. Recursul la o autoritate administrativă superioară împotriva unei decizii administrative poate fi o obligație (numai în cazurile prevăzute de lege) sau o alternativă (persoana poate alege să se adreseze unei autorități sau instanței). Există posibilitatea de a se sesiza o comisie de soluționare a litigiilor administrative înainte de a se sesiza o instanță de contencios administrativ. O decizie administrativă de prim grad de jurisdicție poate fi luată direct de către o instanță. Înaintarea cererilor către comisiile de soluționare a litigiilor administrative înainte de sesizarea unei instanțe de contencios administrativ nu este obligatorie, cu excepția situațiilor prevăzute de lege. În absența unor norme specifice prevăzute de lege cu privire la necesitatea de a se formula o reclamație administrativă înainte de sesizarea unei instanțe de contencios administrativ, deciziile administrative pot fi înaintate direct unei instanțe de contencios administrativ. Instanțele administrative revizuiesc legalitatea procedurală și legalitatea pe fond a tuturor deciziilor administrative. Instanțele analizează materialele, constatările tehnice și calculele atunci când sunt considerate ca aparținând deciziei. Legalitatea planificării administrative este controlată de instanțele administrative. Condițiile privind calitatea procesuală, normele privind probele, normele privind audierile sau amploarea controlului exercitat de instanță nu sunt specifice cauzelor în materie de mediu. Persoanele fizice sau juridice au dreptul de a înainta o plângere (cerere) cu privire la un act administrativ în cazul în care drepturile lor au fost încălcate. În cazurile prevăzute de lege, este posibil să se introducă o plângere în scopul de a se proteja un interes al statului sau un alt interes public (inclusiv interesul față de mediu). Agențiile, organizațiile sau grupurile pot să formuleze un recurs împotriva măsurilor care le afectează propriile interese (existența, proprietățile, activitățile, condițiile de funcționare), precum și să solicite despăgubiri pentru daunele materiale și morale suferite. De asemenea, acestea pot să meargă în instanță să apere interesul public al celor pe care îi reprezintă, dacă măsura invocată în litigiu sau măsura de reglementare afectează acest interes public. În contenciosul administrativ, precum și în procedurile juridice private, reclamantului îi revine sarcina probei. Totuși, acest principiu este atenuat în contencios administrativ, în special atunci când administrația este cea care deține elementele de probă sau, în cazul răspunderii, în ipoteza în care există prezumții în baza cărora solicitantul este exceptat de la dovedirea erorii pretinse, iar administrația trebuie să dovedească faptul că nu a comis nicio eroare. Având în vedere natura inchizitorială a procedurii, judecătorul administrativ, care are competențe de investigare extinse, contribuie, de fapt, în mod semnificativ la stabilirea faptelor. Dacă este necesar, acesta poate dispune transmiterea documentelor sau poate da curs investigațiilor prin examinarea directă a anumitor acte sau documente, prin vizitarea locurilor, prin participarea la audieri sau prin evaluări ale experților. Judecătorii trebuie să participe activ la colectarea de probe. Articolul 8 alineatul (1) din Legea contenciosului administrativ consacră principiul conform căruia procedurile se desfășoară în cadrul unei ședințe publice.

Judecătorul de contencios administrativ dispune de un control deplin al actului administrativ. Un act administrativ (sau o parte din acesta) trebuie revocat în cazul în care este:

1. ilegal per se, și anume, contravine, prin conținutul său, actelor juridice de ordin superior;
2. ilegal din cauza adoptării sale de către o entitate de administrare incompetentă;
3. ilegal, deoarece a fost adoptat cu încălcarea procedurilor principale stabilite, în special în ceea ce privește încălcarea normelor destinate să asigure o evaluare obiectivă a tuturor circumstanțelor și validitatea deciziei. De asemenea, un act atacat (o parte din acesta) poate fi anulat din alte motive recunoscute ca importante de către instanța de contencios administrativ (articolul 89 din LCA).

Deciziile referitoare la evaluare și la delimitarea domeniului de aplicare al EIA constituie decizii administrative și pot fi revizuite de către instanțele judecătorești. Condițiile privind calitatea procesuală, normele privind probele, normele privind audierile sau amploarea controlului exercitat de instanță nu sunt specifice în aceste cazuri. Decizia finală privind EIA este, de asemenea, o decizie administrativă și poate fi revizuită de către instanță. Instanțele administrative revizuiesc legalitatea procedurală și legalitatea pe fond a tuturor deciziilor administrative. Instanțele analizează materialele, constatările tehnice și calculele atunci când sunt considerate ca aparținând deciziei. Este verificat studiul de impact asupra mediului, deoarece este principalul aspect al legalității procedurii. O primă condiție pentru ca o cale de atac să fie admisibilă este cerința conform căreia trebuie să existe un interes necesar pentru a atrage după sine competența de a acționa. Nu este necesară participarea la etapa de consultare publică a procedurii EIA sau prezentarea unor observații pentru a obține calitatea procesuală în fața instanțelor de contencios administrativ. Publicul interesat are dreptul de a depune o plângere (cerere) referitoare la un act administrativ privind EIA în scopul de a se proteja interesul public (articolul 15 din Legea privind evaluarea impactului asupra mediului a activităților economice propuse). Nu există reguli speciale aplicabile procedurilor EIA. Acțiunea în încetare este posibilă în cauzele administrative din toate domeniile. Potrivit articolului 71 din Legea contenciosului administrativ, instanța sau judecătorul poate, pe baza unei solicitări motivate din partea participanților la procedură sau din oficiu, să ia măsuri în vederea garantării unei cereri. Cererea poate fi garantată în orice etapă a procedurii, în cazul în care incapacitatea de a se adopta măsuri provizorii pentru garantarea unei cereri poate împiedica executarea hotărârii judecătorești sau poate face ca decizia să fie inaplicabilă. Nu există reguli speciale aplicabile procedurilor EIA. Toate deciziile administrative pot fi examinate de către instanțele de contencios administrativ. Deciziile și alte decizii privind IPPC referitoare la autorizații pot fi revizuite și de către instanțele de contencios administrativ. Condițiile privind calitatea procesuală, normele privind probele, normele privind audierile sau amploarea controlului exercitat de instanță nu sunt

specifice în aceste cazuri. Instanțele de contencios administrativ revizuiesc legalitatea procedurală și de fond a deciziilor privind IPPC, precum și legalitatea tuturor deciziilor administrative. De asemenea, instanțele administrative trebuie să analizeze documentele, constatările tehnice, calculele și documentația IPPC în cazul în care se consideră că aceste elemente se referă la decizie. Nu este necesară participarea la etapa de consultare publică a procedurii privind IPPC sau prezentarea unor observații în scopul de a se obține calitatea procesuală în fața instanțelor de contencios administrativ. Publicul interesat are dreptul să depună o plângere (cerere) referitoare la un act administrativ privind IPPC în scopul de a se proteja interesul public (articolul 87 din normele privind emiterea, reînnoirea și anularea autorizațiilor IPPC, aprobate prin Ordinul Ministerului Mediului din Lituania nr. 80 în 2002). Potrivit articolului 71 din Legea contenciosului administrativ, instanța sau judecătorul poate adopta măsuri în vederea garantării unei cereri. Nu există reguli speciale aplicabile procedurilor IPPC.

V. Accesul la justiție în caz de acțiuni sau omisiuni

Conform articolul 7 alineatul (8) din Legea privind protecția mediului, publicul interesat, una sau mai multe persoane fizice sau juridice, au dreptul de a introduce o acțiune în fața instanțelor și:

1. de a insista cu privire la pedepsirea persoanelor vinovate de a fi pus în pericol mediul, precum și a agenților ale căror decizii au încălcat drepturile sau interesele acestora;
2. de a întreprinde acțiunile adecvate pentru a se evita sau a se reduce la minimum daunele aduse mediului sau pentru a se restabili starea inițială a mediului.

Persoanele fizice și juridice care produc daune mediului trebuie să plătească reparații pentru toate pierderile și, după caz, trebuie să restabilească starea mediului (articolul 32 din Legea privind protecția mediului). Dreptul de a înainta cereri în despăgubire aparține:

1. persoanelor fizice și juridice cărora le-au fost prejudiciate sănătatea, bunurile sau interesele;
2. funcționarilor Ministerului Mediului sau altor agenți, atunci când au fost prejudiciate interesele statului (articolul 33 alineatul (1) Legea privind protecția mediului).

Persoanele juridice sunt supuse răspunderii civile, indiferent de vinovăție, pentru orice daune aduse mediului sau amenințare reală pentru mediu, care rezultă din activitățile lor economice [articolul 34 alineatul (2) Legea privind protecția mediului]. Cererile de protecție a mediului pot fi depuse direct la instanțele de contencios administrativ împotriva deciziilor sau omisiunilor organismelor publice (autorități de stat sau publice locale). Instanța de contencios administrativ poate revoca actul administrativ contestat (sau o parte din acesta) sau poate obliga un organism public să repare încălcarea comisă sau să execute alte hotărâri ale instanței. Instanța de contencios administrativ poate să dea o soluție satisfăcătoare plângerii (cererii) și un ordin privind daunele cauzate de actele ilegale ale organismelor publice. Administrația statului a protecției mediului se realizează de către guvernul Republicii, Ministerul Mediului, Agenția pentru protecția mediului, departamentele regionale pentru protecția mediului, alte autorități de stat speciale (de exemplu, Inspectoratul de stat pentru construcții și amenajare teritorială, întreprinderea forestieră, zonele protejate de stat, direcțiile parcurile naționale) și administrațiile locale. Procedura administrativă este reglementată de Legea privind administrația publică în ceea ce privește toate aspectele de drept administrativ. Nu există norme specifice în materie de mediu. Procedura administrativă este finalizată, iar decizia privind procedura administrativă se adoptă în termen de 20 zile lucrătoare de la începutul procedurii. Acest termen poate fi prelungit pentru o perioadă de maximum 10 de zile lucrătoare (articolul 31 din Legea privind administrația publică). O persoană are dreptul de a introduce o acțiune împotriva unei decizii privind procedura administrativă adoptată de către o entitate a administrației publice, fie în fața unei comisii de soluționare a litigiilor administrative, fie în fața unei instanțe de contencios administrativ, în conformitate cu procedura stabilită prin lege (articolul 36 din Legea privind administrația publică). Instanța de contencios administrativ poate anula deciziile luate de autoritățile competente (sau o parte din acestea) sau poate obliga autoritatea competentă să repare încălcarea comisă sau să execute alte hotărâri ale instanței (articolul 88 de LCA). În cadrul procedurii în fața instanțelor de contencios administrativ, nu există norme specifice privind răspunderea pentru acțiunile privind mediul înconjurător. Instanțele judecătorești de drept comun au competență în cauzele privind răspunderea pentru acțiunile privind mediul înconjurător. Posibilitatea de a se cere compensarea pagubelor este prevăzută la articolul 32-34 din Legea privind protecția mediului. Există mai multe posibilități de a se pune în aplicare principiul răspunderii față de mediul înconjurător. Fiecare posibilitate are la bază condiții specifice. Persoana interesată poate solicita autorității competente să acționeze în cazul în care au fost aduse daune mediului. Decizia adoptată de autoritatea competentă poate face obiectul unui recurs în fața instanței de contencios administrativ. Persoanele fizice și juridice cărora le-au fost prejudiciate sănătatea, bunurile sau interesele, pot înainta în mod direct cereri în despăgubiri în fața instanțelor de drept comun. Funcționarii competenți pot introduce astfel de cereri atunci când au fost aduse daune intereselor statului.

VI. Altor modalități de acces la justiție

Toate procedurile judiciare, administrative, civile sau penale generale pot fi aplicate în probleme de mediu. Nu există norme specifice aplicabile acestui domeniu. Parlamentul Republicii (Seimas) numește Ombudsmanul, un reprezentant al statului care protejează drepturile și libertățile omului, investighează plângerile reclamanților cu privire la abuzul în serviciu din partea funcționarilor și urmărește modernizarea administrației publice. Reclamantul are dreptul să depună o plângere la Ombudsmanul parlamentului cu privire la abuzul în serviciu din partea funcționarilor publici în cazul în care acesta consideră că drepturile și libertățile sale au fost încălcate astfel [articolul 5, 13 alineatul (1) Legea privind Ombudsmanul Seimas]. După încheierea anchetei, Ombudsmanul parlamentului decide:

1. să recunoască sau să declare plângerea ca fiind justificată;
2. să respingă reclamația;
3. să întrerupă investigarea plângerii [articolul 22 alineatul (1) Legea privind Ombudsmanul Seimas].

Instituția și agenția sau funcționarul cărui i se adresează prezenta propunere (recomandare) trebuie să examineze propunerea (recomandarea) Ombudsmanului parlamentului și să îl informeze pe acesta cu privire la rezultatele acestei examinări [articolul 20 alineatul (3) Legea privind Ombudsmanul Seimas]. În conformitate cu Legea privind Procuratura, aceasta din urmă este o instituție de stat condusă de către procurorul general. Procuratura este formată din Biroul procurorului general și din parchetele teritoriale (parchete regionale și parchete districtuale). Toate parchetele trebuie să apere interesul public, inclusiv în probleme de mediu. Articolul 19 din Legea privind procurorul reglementează exhaustiv apărarea interesului public. Instituțiile de stat responsabile de protecția mediului, inclusiv Ministerul Mediului, Agenția pentru protecția mediului, departamentele regionale pentru protecția mediului, alte autorități de stat speciale (de exemplu, Inspectoratul de stat pentru construcții și amenajare teritorială, întreprinderea forestieră, zonele protejate de stat, direcțiile parcurilor naționale și administrațiile locale) pot iniția cauza în instanța de contencios administrativ pentru apărarea interesului public. Unele organisme polițienești teritoriale au departamente speciale pentru încălcări în materie de mediu (de exemplu, în capitala Vilnius). Alte organe polițienești teritoriale au ofițeri de poliție responsabili de anchetarea cazurilor de încălcare a legislației de mediu. Acestea dețin competențe în materie penală și în cazuri de încălcări de natură administrativă. Codul de procedură penală prevede cazurile în care poate fi angajată o procedură penală, în temeiul Codului penal al Republicii Lituania, atunci când victima sau reprezentantul legitim al acesteia depune o plângere (articolul 407 din Codul de procedură penală). În aceste cazuri nu se efectuează investigații preliminare. Nu există exemple de cauze în materie de mediu. Există mai multe posibilități de cereri în fața instanțelor de contencios administrativ în cazurile în care nu există o acțiune administrativă ori acțiunea este necorespunzătoare:

- Acțiunea în anulare împotriva unei decizii administrative ilegale;
- acțiunea prin care instituția națională este obligată să adopte o decizie administrativă;
- Acțiunea în despăgubiri împotriva unei autorități publice atunci când se demonstrează că această lipsă de acțiune ori acțiunea necorespunzătoare a cauzat un prejudiciu.

Există posibilitatea de a introduce o plângere pentru protejarea unui interes al statului ori a altui interes public de procuratură, entităților administrației, inspectorii care efectuează controlul de stat, alte instituții de stat, agenții, organizații sau persoane fizice, dar numai în cazurile prevăzute de lege (articolul 56 din Legea contenciosului administrativ).

VII. Calitate procesuală

În conformitate cu Legea contenciosului administrativ, orice persoană vizată poate sesiza instanța în cazul încălcării sau contestării drepturilor sau intereselor sale protejate prin lege. Orice solicitant care contestă un act administrativ trebuie să facă dovada unui interes special cu privire la anularea acestui act. O instanță de contencios administrativ admite numai cererile de protecție a unui drept individual care a fost încălcat (articolul 5 din Legea contenciosului administrativ). Aceste norme principale sunt aplicabile unor diferite tipuri de proceduri și unor diferiți actori. Cu toate acestea, este posibil să se introducă o cale de atac în scopul de a se proteja un interes de stat sau un alt interes public. Această posibilitate este oferită procuraturii, entităților administrației, inspectorilor care efectuează controlul de stat, altor instituții de stat, agențiilor, organizațiilor sau persoanelor fizice. Însă această posibilitate poate fi utilizată numai în cazurile prevăzute de lege (articolul 56 din Legea contenciosului administrativ). De exemplu, în temeiul articolului 7 alineatul (8) din Legea privind protecția mediului, publicul interesat, una sau mai multe persoane fizice sau juridice, au dreptul de a introduce o acțiune în fața instanțelor. Astfel, în cazul în care acțiunea vizează apărarea interesului public legat de protecția mediului, acțiunea trebuie să fie admisă este prevăzută de Legea privind protecția mediului. Această regulă se aplică în toate chestiunile (nu numai în chestiunile de mediu). Uneori, alte norme de drept prevăd persoana și cazurile care au acces la instanță, de exemplu în cazuri referitoare la EIA și IPPC. Articolul 15 din Legea privind evaluarea impactului asupra mediului a activităților economice propuse îi oferă publicului interesat posibilitatea de a înainta o acțiune în instanță în cazul unei EIA. Articolul 87 din Normele privind eliberarea, reînnoirea și anularea unei autorizații IPPC, aprobate de Ministerul mediului din Lituania prin Ordinul nr. 80 din 2002 prevede posibilitatea ca publicul interesat să înainteze o acțiune în

instanță în cazul unei IPPC, în vederea protejării interesului public. Sunt prevăzute normele suplimentare privind posibilitatea ca publicul interesat să înainteze o acțiune în instanță în cazul unei EIA (articolul 15 din Legea privind evaluarea impactului asupra mediului a activităților economice propuse) și IPPC (articolul 87 din normele privind emiterea, reînnoirea și anularea autorizațiilor IPPC, aprobate de Ministerul mediului din Lituania prin Ordinul nr. 80 din 2002). Nu există „actio popularis” în Lituania. Ombudsmanul nu poate introduce o acțiune în fața instanței de contencios administrativ împotriva unei decizii administrative individuale. Cu toate acestea, el poate adresa instanței de contencios administrativ o cerere de a investiga legalitatea statutelor juridice adoptate de entități ale administrației de stat sau ale administrației locale. El poate să recomande ca procurorul să facă apel la instanță, în temeiul procedurii prevăzute de lege pentru protejarea interesului public. Procurorii pot apăra interesul public în fața instanțelor de contencios administrativ. Alte instituții de stat sunt abilitate să acționeze în fața instanțelor de contencios administrativ, fie în interes propriu, fie pentru apărarea unui interes public. De asemenea, sunt prevăzute norme privind calitatea procesuală a persoanelor fizice și a ONG-urilor, precum și accesul la justiție în chestiuni de mediu în domeniile procedurilor EIA și IPPC.

VIII. Reprezentare legală

De asemenea, părțile pot să își apere interesele în instanțele administrative fie în persoană, fie prin reprezentant. Participarea unui avocat este obligatorie în procedurile judiciare (inclusiv în probleme de mediu). De asemenea, participarea unui avocat este obligatorie în fața Curții de Casație (Curtea Supremă din Lituania) (de exemplu, în cauze care se referă la daune produse mediului sau în cauze penale). În instanța de apel, părțile și/sau reprezentanții acestora trebuie să aibă o diplomă universitară în drept. În general, participarea este obligatorie în cadrul proceselor penale în toate instanțele de drept comun. Există cabinete de avocatură specializate în probleme de mediu (de obicei, cabinetele de avocatură cele mai mari). Listele de avocați pot fi consultate la următoarele adrese de internet:

- <http://www.advoco.lt/>
- <http://www.infolex.lt/>

Există mai multe ONG-uri al căror scop este de a apăra interesul public în probleme de mediu, printre care Fondul lituanian pentru natură și Mișcarea ecologică lituaniană. Coaliția de mediu lituaniană a fost înființată în 2004. Există 9 de membri în prezent, din această coaliție.

IX. Dovezi

Părțile și celelalte persoane prezintă elemente de probă aferente procedurilor. Părțile trebuie să demonstreze circumstanțele pe care își întemeiază cererile și răspunsurile. În procedurile civile și administrative, probele includ: explicații ale părților și terților (prezentate direct sau prin intermediul terților), dovezi prezentate de martori, probe scrise, probe reale, declarații de examinare, dovezi ale experților. Părțile și alți participanți prezintă dovezi în fața instanței. După caz, instanța poate permite persoanelor respective să prezinte dovezi suplimentare cu privire la cererea persoanei sau, din proprie inițiativă, poate solicita documente necesare sau observații din partea funcționarilor. În cadrul unei proceduri civile, instanța are dreptul de a colecta probe din proprie inițiativă numai în cazurile excepționale prevăzute de lege, cum ar fi cauzele în materia dreptului familiei și al dreptului muncii. De asemenea, instanța poate să solicite și să obțină dovezi din partea celeilalte părți sau a terților, la solicitarea unei alte părți. Niciun element de probă în fața instanțelor nu are o valoare prestabilită. Instanța evaluează probele în conformitate cu propriile sale convingeri interioare, pe baza unei examinări detaliate, cuprinzătoare și obiective a faptelor în conformitate cu legea, precum și cu criteriile juridice și rezonabile. În cadrul procedurii administrative, părțile pot administra probe noi până la finalul ședinței cu privire la fond. Judecătorii trebuie să participe activ la colectarea de probe pentru a stabili toate circumstanțele cazului și trebuie să efectueze o examinare completă și obiectivă a acestora. În cadrul procedurii civile, părțile pot introduce noi elemente de probă până la sfârșitul pregătirii pentru audierea cu privire la fond. În cadrul unei proceduri civile, instanța are dreptul de a colecta probe din proprie inițiativă numai în cazurile excepționale prevăzute de lege, cum ar fi cauzele în materia dreptului familiei sau în materia dreptului muncii. Părțile pot trimite instanței opiniile experților împreună cu alte elemente de probă. Explicațiile, opiniile sau concluziile specialistului obținute de părțile la procedură din proprie inițiativă nu sunt admise ca probe rezultate în urma unei expertize. Acestea sunt considerate elemente de probă scrise. Instanța hotărăște fie din oficiu, fie la cererea părților, să dispună efectuarea unei expertize în cadrul procedurilor. De obicei, un expert este obligat să examineze anumite probleme care apar în cazul în care instanța necesită cunoștințe speciale de natură științifică, medicală, artistică, tehnică sau profesională. Opiniile expertului, la fel ca alte mijloace de probă, nu au o valoare prestabilită pentru instanță. Acestea nu sunt obligatorii pentru judecători.

X. Măsurile sau acțiunile în încetare

Calea de atac sau acțiunea introdusă în fața instanței împotriva unei decizii administrative nu are efect suspensiv. Numai instanța poate suspenda decizia administrativă prin aplicarea de măsuri provizorii. În general, deciziile administrative pot fi executate

imediat după adoptarea lor, indiferent dacă se introduce o cale de atac. Numai instanța poate aplica măsurile provizorii. În cazul în care decizia administrativă a fost adoptată de guvern sau de municipalitate sub formă de act legislativ, punerea în aplicare este legată de publicarea în Jurnalul Oficial sau de altă dată care poate fi prevăzută în actul legislativ. Nu există norme specifice privind acțiunea în încetare în procedurile judiciare în materie de mediu. Cererea poate fi garantată în orice etapă a procedurii, în cazul în care incapacitatea de a adopta măsuri provizorii pentru garantarea unei cereri poate:

- a) împiedica executarea hotărârii judecătorești; sau
- b) face ca decizia să fie inaplicabilă.

Cererea de măsuri provizorii trebuie depusă înainte de a se începe judecarea cauzei pe fond. Conform practicii Curții Supreme Administrative din Lituania, instanța, în timp ce de a decide cu privire la măsurile provizorii (în procesul administrativ lituanian acestea sunt numite „măsurilor de garantare a cererii”), trebuie să ia în considerare, cu titlu preliminar, natura cererii (care trebuie să fie garantată), Declarația ministerială de la Riga menționa temeiul de fapt al cererii, drepturile acordate prin actul contestat și valorificarea efectivă a acestor drepturi. Numai astfel instanța poate decide dacă cerința privind măsurile provizorii în circumstanțele cererii ar fi adecvate scopului și dacă nu se aduce atingere principiului proporționalității și păstrării unui echilibru între interesele părților și interesul public. În conformitate cu principiul echității, atunci când examinează necesitatea unor măsuri provizorii, instanța trebuie să răspundă la întrebarea dacă măsurile provizorii ar contribui efectiv la restabilirea situației juridice anterioare în cazul în care se dă curs cererii principale. Solicitarea privind garantarea cererii ar putea fi acceptată numai în cazul acceptării cererii principale. Nu este posibil să se solicite măsuri provizorii fără a se contesta actul administrativ sau omisiunea. Solicitantul nu este obligat la un angajament reciproc de plată a daunelor-interese înainte de a beneficia de măsurile provizorii. Există posibilitatea de a se introduce o cale de atac împotriva hotărârii instanței cu privire la o acțiune în încetare. Totuși, recursul nu are efect suspensiv, iar instanța poate să continue procedura [articolul 71 alineatul (5) LCA].

XI. Costuri

În instanțele de contencios administrativ, solicitantul trebuie să plătească o taxă judiciară. Cu toate acestea, sunt prevăzute scutiri, de exemplu atunci când cererile vizează protejarea intereselor statului sau a altor interese publice, în cauzele referitoare la despăgubiri pentru daune materiale și morale rezultate din actele ilegale sau dintr-o omisiune în domeniul administrației publice. Celelalte cheltuieli aferente litigiilor sunt următoarele:

1. cheltuielile de judecată plătite martorilor, experților și organizațiilor de experți;
2. cheltuielile legate de publicarea în presă a datei și orei audierii;
3. costuri de transport;
4. cheltuielile pentru spațiile de cazare în locul unde se află instanța;
5. alte cheltuieli necesare și rezonabile.

În instanțele civile, solicitanții trebuie să plătească o taxă judiciară. Există scutiri în cazurile privind acordarea de despăgubiri pentru daune materiale și morale în raport cu o vătămare corporală, deces, în cazurile privind apărarea interesului public formulate de procur, al instituției publice sau al altor persoane. Celelalte cheltuieli aferente litigiilor sunt următoarele:

1. cheltuielile de judecată plătite experților, martorilor, autorităților și expertizei interpreților, precum și cheltuielile asociate inspecțiilor la fața locului;
2. cheltuielile pentru căutarea persoanei chemate în justiție;
3. cheltuielile aferente serviciului de furnizare a documentelor;
4. cheltuielile legate de executarea hotărârilor judecătorești;
5. cheltuielile aferente salariilor de curator;
6. cheltuielile pentru avocați sau asistenții acestora;
7. cheltuielile privind aplicarea de măsuri provizorii;
8. alte cheltuieli necesare și rezonabile.

În temeiul Legii privind procedurile administrative, fiecare plângere (cerere) adresată instanței de contencios administrativ face obiectul unei taxe de timbru în valoare de 100 LTL (excluzând excepțiile). O cerere de revizuire a unei hotărâri judecătorești trebuie supusă unei taxe de timbru în valoare de 50 % din suma de plată la momentul depunerii plângerii (cererii) instanței de prim grad. În temeiul Codului de procedură civilă, în litigiile pecuniare, taxele de timbru sunt după cum urmează:

--	--

Valoarea creanței	Taxă de timbru
pentru cereri de maximum 100 000 LTL	3 % din suma solicitată + indexare (taxă de timbru minimă — 50 LTL)
pentru cereri de maximum 300,000 LTL	100,000 LTL, la care se adaugă 2 % din suma solicitată care depășește 3,000 LTL + indexare
pentru cererile care depășesc 300,000 LTL	30,000 LTL, la care se adaugă 1 % din suma solicitată care depășește 7,000 LTL + indexare (taxa de timbru maximă — 30,000 LTL)

În ceea ce privește apelul, recursul în anulare și cererile de reînnoire a procedurilor, se va achita aceeași valoare a taxei de timbru. O estimare a comisioanelor pentru experți și a altor taxe referitoare la litigii, cu excepția onorariilor și costurilor avocaților, asociate cu luarea de măsuri provizorii sunt reglementate prin Hotărârea Guvernului nr. 344 din 2002. Există o recomandare din partea Ministrului Justiției și președintelui Baroului privind onorariile avocaților (Ordinul Ministerului justiției nr. 1R- 85 din 2004). Valorile remunerației maxime recomandate se calculează prin utilizarea coeficienților care se bazează pe salariul minim lunar aprobat de guvernul lituanian. Începând de la 1 august 2012, salariul minim lunar (MMS) se ridică la 850 LTL. De exemplu, coeficientul pentru o oră de reprezentare în justiție este 0,15. O estimare a onorariilor avocaților în cazul asistenței judiciare este reglementată prin Hotărârea Guvernului nr. 60 din 2001. Remunerația pentru avocații care acordă constant asistență judiciară secundară este 8.18 MMS pe lună. Remunerația orară pentru avocații care nu acordă constant asistență judiciară este de 0,05 MMS. Există diferențe între procedurile civile și cele administrative. În cadrul procedurii administrative, în cazul unei acțiuni în încetare sau a unei măsuri provizorii, nu este necesară achitarea unui avans (angajament reciproc de plată a daunelor-interese) (nu este prevăzut în Legea contenciosului administrativ). În cadrul procedurii civile, cererea de aplicare a măsurii provizorii se taxează numai atunci când este prezentată înainte de introducerea unei acțiuni în justiție. În acest caz, solicitantul trebuie să plătească jumătate din suma aferentă taxei de timbru care trebuie achitată pentru această cerere. Codul de procedură civilă stabilește dreptul instanței de a-i impune solicitantului plata unui avans pentru aplicarea măsurilor provizorii. Avansul este destinat asigurării persoanei chemate în judecată împotriva pierderilor rezultate din măsurile provizorii aplicate acestuia. De asemenea, avansul ar putea fi o garanție bancară. Cuantumul avansului se stabilește în funcție de cauză și, în general, evaluarea acestuia este destul de dificil de realizat. De regulă, partea care cade în pretenții trebuie să suporte toate costurile, inclusiv costurile legate de taxele de timbru și de procedurile judiciare inițiale. De asemenea, aceasta trebuie să fie obligată să ramburseze cheltuielile părții care are câștig de cauză. Taxa de timbru, cheltuielile pentru corespondență, costurile pentru experți și alte costuri sunt, de obicei, plătite în întregime. Însă costurile juridice de reprezentare judiciară pe parcursul procedurii judiciare sunt reduse, astfel cum se recomandă de către Ministrul Justiției și președintele baroului. Totuși, aceste sume sunt numai recomandate și depind de complexitatea procedurii judiciare, materialul cazului și de alți factori. Cu toate acestea, în imensa majoritate a absolută a cauzelor civile și administrative, instanțele statului reduc cheltuielile judiciare solicitate ale părților pentru asistență judiciară, la valorile recomandate și rezonabile.

XII. Mecanisme de asistență financiară

Nu există nicio normă specială privind cheltuielile de judecată ale procedurilor în probleme de mediu. Plângerile/petițiile trebuie să fie primite și soluționate de instanțele administrative numai după achitarea taxei de timbru prevăzută de lege. Mai multe scutiri de la plata taxei de timbru sunt prevăzute la articolul 40 din Legea contenciosului administrativ:

- plângerile/cererile referitoare la întârzierile înregistrate de entitățile administrației publice pentru a executa acțiunile alocate care intră în sfera lor de competență,
- acordarea sau refuzul de acordare a pensiilor,
- încălcări ale legislației electorale și a Legii privind referendumul,
- cereri formulate de funcționarii de stat și angajații municipali atunci când acestea privesc relațiile juridice din cadrul Biroului,
- despăgubiri pentru daunele cauzate unei persoane fizice sau organizații prin acte ilegale/omisiuni în domeniul administrației publice, și
- Plângerile referitoare la protecția interesului public, precum și alte câteva cereri/plângeri.

În Lituania este instituită asistența judiciară. Sistemul de asistență judiciară actual este reglementat de Legea privind asistența judiciară. Asistența judiciară este divizată în asistență judiciară primară și secundară. Asistența judiciară primară include informații și consultații juridice în afara procedurii judiciare și este accesibilă tuturor cetățenilor, cetățenilor UE și străinilor, indiferent de

resursele lor financiare. Asistența judiciară secundară include pregătirea actelor de procedură, reprezentarea în instanță, scutirea de taxa de timbru și alte costuri de procedură. Accesul la asistența judiciară secundară depinde de nivelul venitului și patrimoniului și acoperă 50 sau 100 la sută din totalul costurilor de procedură. Unele grupuri de persoane (mai precis, beneficiarii indemnizațiilor sociale) pot beneficia de asistență judiciară independent de veniturile lor. Asistența judiciară se acordă prin servicii speciale, care sunt răspunzătoare în fața Ministerului Justiției. Refuzul de a acorda asistență judiciară face obiectul căilor de atac în fața instanțelor administrative. Asistența judiciară este, de asemenea, disponibilă în probleme de mediu fără niciun fel de norme specifice. Asistența judiciară face obiectul unor cerințe referitoare la resurse, cetățenie, domiciliu și eligibilitate. Aveți dreptul la asistență judiciară primară sau secundară în cazul în care sunteți resortisant lituanian, cetățean al UE sau dacă sunteți un străin care se află în situație de ședere legală în Lituania sau într-un alt stat membru al UE. Asistența judiciară este acordată în cazul în care acțiunea nu este vădit inadmisibilă sau lipsită de substanță. Condiția suplimentară de asistență judiciară secundară este că valoarea proprietății și venitul anual al părților nu depășește valoarea proprietății și nivelul veniturilor stabilite de Guvernul Republicii Lituania. Asistența judiciară pentru ONG-uri nu este prevăzută. În Lituania, firmele de avocatură nu oferă asistență judiciară pro bono. Toate clinicile juridice se ocupă de probleme legate de mediu. Nu există clinici juridice specifice în materie de mediu. Aceste clinici juridice sunt:

- Clinica juridică a Universității din Vilnius: <http://www.teisesklinika.lt>
- Clinica juridică a Universității Mykolas Romeris: http://www.mruni.eu/lt/universitetas/fakultetai/teises_fakultetas/teises_pagalbos_centras/apie_centra/

Clinicile juridice sunt responsabile pentru asistența judiciară primară. De asemenea, asistența judiciară primară este acordată de autoritățile locale și de birourile de informare ale Ministerului Justiției din mai multe orașe (Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Druskininkai și altele).

Asistența judiciară secundară se acordă prin intermediul a 5 servicii speciale (în Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Panevėžys și Šiauliai), care sunt responsabile în fața Ministerului Justiției. În Lituania, există organizații de mediu responsabile pentru protejarea mediului. Acestea sunt puse la dispoziția publicului. Există o serie de alte organizații care oferă consultanță juridică gratuită pe internet. Nu există avocați specializați în domeniul mediului care să fie puși la dispoziția publicului în mod gratuit.

XIII. Respectarea termenelor

Un organism administrativ este obligat să finalizeze procedura administrativă și să adopte decizia din procedura administrativă în termen de 20 zile lucrătoare de la începutul procedurii. Entitatea publică care a inițiat procedura administrativă poate prelungi perioada cu până la 10 zile lucrătoare în cazul în care, din motive obiective, procedura administrativă nu poate fi finalizată în termenul stabilit. O persoană trebuie să fie informată cu privire la prelungirea termenului limită pentru procedura administrativă în scris sau prin e-mail (în cazul în care plângerea a fost primită prin e-mail) și cu privire la motivele prelungirii (articolul 31 din Legea privind administrația publică). O instanță de contencios administrativ poate iniția răspunderea unei autorități publice atunci când organismul administrativ nu adoptă decizia la termen, iar aceasta a adus la prejudicii reclamantului. În mai multe domenii, dreptul a instituit un regim de acceptare tacită. Tăcerea administrației generează apariția unei acceptări tacite în termenul stabilit prin lege. Nu există termene speciale stabilite prin lege pentru procedurile judiciare în probleme de mediu. Se aplică normele generale. De obicei, pregătirea cauzelor administrative în fața instanței trebuie să fie încheiată nu mai târziu de o lună de la data plângerii (cererii). Procedura în fața instanței de contencios administrativ trebuie să fie încheiată, iar o hotărâre trebuie pronunțată într-o instanță de prim grad în cel mult două luni de la decizia cauzei la termenul de judecată, dacă legea nu prevede o durată mai scurtă.

După caz, durata procesului poate fi extinsă până la o lună. În cazurile referitoare la legalitatea actelor normative ale administrației, termenul poate fi prelungit cu maximum trei luni. În general, hotărârile referitoare la legalitatea actelor administrative și la alte cauze complexe pot fi transferate și anunțate mai târziu, dar în cel mult 10 zile de la încheierea audierii cauzei (în practică, aceasta este utilizată în aproape toate cazurile). În cazul în care dreptul la o hotărâre judecătorească într-un termen rezonabil a produs prejudicii, persoana poate obține repararea prejudiciului. Această posibilitate este prevăzută în Legea privind despăgubirea pentru prejudiciile cauzate de către autoritățile publice.

XIV. Alte aspecte

Orice solicitant care contestă un act administrativ trebuie să demonstreze un interes special cu privire la anularea actului. O acțiune în anulare împotriva unui act administrativ nu este admisibilă decât în cazul în care aceasta produce efecte juridice, în cazul în care aceasta încalcă drepturile și obligațiile solicitantului. Un act care are loc doar în contextul unei proceduri pentru dezvoltarea ulterioară a deciziei principale sau simpla informare nu produce drepturi sau obligații pentru persoană și nu poate fi contestat în fața unei instanțe administrative. Toate aceste norme generale sunt aplicabile în domeniul mediului. Dreptul de acces la informații despre mediu este reglementat de principii general prevăzute în Legea privind protecția mediului și punerea în

aplicare a Ordinului privind accesul publicului la informațiile despre mediu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1175 din 1999. În prezent, în Lituania soluționarea alternativă a litigiilor nu este predominantă în contencios administrativ. Însă cea mai recentă jurisprudență a instanțelor administrative indică o intenție de a utiliza tratatul de pace pentru a soluționa litigiile (și în probleme de mediu). Mediarea nu este efectiv utilizată în practică; însă această idee câștigă teren în Lituania.

. XV. În cazul străinilor

Articolul 29 din Constituția lituaniană consacră principiul egalității tuturor cetățenilor în fața legii, indiferent de gen, rasă, cetățenie, limbă, origine, statut social, opinii, convingeri sau puncte de vedere. Au existat numeroase măsuri legislative care au extins acest articol din Constituție. Articolul 6 din Legea contenciosului administrativ prevede că, în cauzele administrative, justiția este pusă în aplicare doar de către instanțe, în conformitate cu egalitatea în fața legii și a instanței, indiferent de gen, rasă, cetățenie, limbă, origine, statut social, religie, convingeri sau atitudini, activități și natură, domiciliu și alte circumstanțe. În instanțe ar trebui utilizată numai limba lituaniană. Articolul 9 din Legea contenciosului administrativ prevede că, în ceea ce privește cauzele administrative, deciziile se adoptă și se publică în limba lituaniană. Toate documentele depuse la instanță trebuie traduse în limba lituaniană. Persoanelor care nu vorbesc limba lituaniană li se garantează dreptul de a recurge la serviciile unui interpret. Interpretul este plătit din bugetul de stat (articolul 9 din Legea contenciosului administrativ).

XVI. Cazuri transfrontaliere

Articolul 32 din Legea privind protecția mediului prevede că litigiile dintre persoanele fizice și juridice lituaniene și ale altor state se soluționează în conformitate cu modalitățile stabilite de Legea Republicii Lituania, cu excepția cazului în care acordurile internaționale încheiate de Republica Lituania prevăd altfel. Admisibilitatea unei acțiuni în fața unui tribunal din Lituania este posibilă în condițiile prevăzute de Legea contenciosului administrativ sau de Codul de procedură civilă. Noțiunea de interes public nu este specifică în context transfrontalier. Se aplică normele generale (în special în ceea ce privește admisibilitatea cererii în conformitate cu noțiunea de interes juridic). În dreptul administrativ lituanian se recunoaște egalitatea accesului la instanțele administrative pentru persoanele care locuiesc în străinătate sau pentru ONG-urile străine, pe o bază egală cu a solicitanților care locuiesc în Lituania. Un cetățean al Uniunii sau un străin care se află în situație de ședere legală în Lituania sau într-un alt stat din UE poate beneficia asistență jurisdicțională. O clauză privind competența este posibilă în materie civilă. Aceasta ia forma unei dispoziții contractuale prin care părțile convin să încredințeze soluționarea unui litigiu unei instanțe care nu este în mod normal competentă. Acest lucru se poate referi la competența materială sau la competența teritorială. Această clauză poate viza numai litigiile care decurg din contractul respectiv. Totuși, acest mecanism nu este utilizat pentru litigiile administrative în fața instanțelor de contencios administrativ. Posibilitatea de a alege o anumită instanță ar putea exista în cadrul unui acord internațional.

Linkuri utile

<http://www.glis.lt>

<http://www.aplinkosauga.lt/>

<http://www.zalieji.lt%29/>

<http://www.teisinepagalba.lt/>

<http://www.teisesforumas.lt/>

<http://www.jusuteise.lt/>

<http://www.e-juristai.lt/>

<http://www.am.lt/>

<http://www.gamta.lt/>

Această pagină este o versiune realizată cu ajutorul instrumentului de traducere automată. Proprietarul acestei pagini nu își asumă nicio răspundere cu privire la calitatea traducerii.

Ultima actualizare: 14/09/2016